

SSK-10 kods E11 Insulīnneatkarīgs cukura diabēts (2. tipa cukura diabēts)

1. Izmeklēšana

Laboratoriskā:	Funkcionālā un instrumentālā diagnostika:	Konsultatīvā:
<p><u>Sijājošā:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Asins aina: eritrocīti, leukocīti, to formula, hemoglobīns, trombocīti, retikulocīti • Urīna analīze (ar stripu un mikroskopija) • Glikozes līmenis asinīs jebkurā diennakts laikā ar glikometru • Glikozes līmenis asinīs tukšā dūšā (1-2 reizes) <ul style="list-style-type: none"> - ja glikoze 6.1-6.9 mmol/l, jāveic OGTT ar 75 g glikozes • HbA_{1c} 	<p><u>Funkcionālie testi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēdu izmeklēšanas protokols (pulss, neiropātijas skrīnings) • Ortostāzes tests • Tibiobrahiālā indeksa noteikšana <p><u>Instrumentālā diagnostika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vēdera dobuma US • EKG • EhoKG • Veloergometrija • Holtera monitorēšana • Asinsvadu doplerogrāfija • Angiogrāfija • Neurogrāfija • Rtg un/ vai MRI (diabētiskas pēdas gadījumā) • Kuņģa- zarnu trakta Rtg ar kontrastvielu 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabēta apmācības māsa • Uztura speciālists vai dietologs • Psihologs • Podologs • Oftalmologs • Neirologs • Nefrologs • Kardiologs • Ginekologs • Asinsvadu ķirurgs • Kardiokirurgs • Ķirurgs • Tehniskais ortopēds
<p><u>Diagnozi apstiprinošā:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Glikozes līmenis asinīs tukšā dūšā (1-2 reizes) • Ja glikoze tukšā dūšā 6.1-6.9 mmol/l, jāveic OGTT ar 75 g glikozes • HbA_{1c} • Ketonēmija kapilārās asinīs ar teststrēmeli vai ketonūrijas tests • C peptīda līmenis asinīs, ja pastāv dif.dg. starp cita tipa CD • Mikroalbuminūrija • Albumīna/ kreatinīna attiecība aurīnā • Kreatinīns, GFĀ, AIAT • Lipidogramma: kopējais holesterīns, ZBLH, ABLH, triglicerīdi • Elektrolītu koncentrācija asinīs: kālijs, nātrijs, kalcījs • Saliņšūnu antivielas, GAD-65 antivielas, insulīna antivielas, ja pastāv dif.dg. starp cita tipa CD 		

<ul style="list-style-type: none"> • Ja aizdomas par specifisku diabēta tipu – molekulāri ģenētiskās analīzes (MODY, KCNJ11, ABCC8, GCK, INS, PDX1, WFS1 gēnu noteikšana) 		
<u>Asociēto patoloģiju sijājošā diagnostika</u> <ul style="list-style-type: none"> • Arteriāla hipertensija • Dislipidēmija • KSS • Tireoidīts 		

2. Maksimālais izmeklēšanas ilgums nozoloģiskās formas apstiprināšanai

Laboratoriski – 5 līdz 28 dienas

3. Ārstēšana

Režīms:	Konservatīvā ārstēšana	Ķirurģiska ārstēšana	Darba nespējas ilgums
<ul style="list-style-type: none"> • Ambulators • Slimības dekompensācijas vai komplikāciju gadījumā - hospitalizācija 	<ul style="list-style-type: none"> • Cukura diabēta pacientu apmācība (sertificēta diabēta māsa) • Ķermeņa svara mazināšana – ar uzturu, fiziskām aktivitātēm • Perorālie un citi pret diabēta līdzekļi • Insulīnterapija • Hipolipidemizējošā terapija • Antihipertensīvā terapija • Diabētiskas retinopātijas gadījumā – lāzerfotokoagulācija • Diabētiskas nefropātijas gadījumā – ACEI vai ARB, terminālas HNS gadījumā – nieru aizstājterapija • Diabētiskās neiropātijas gadījumā – patoģenētiska un simptomātiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Sirds-asinsvadu slimības gadījumā angioplastija un/vai aortokoronāra šuntēšana un/vai asinsvadu rekonstrukcija • Strutaino komplikāciju ķirurģiska terapija 	<ul style="list-style-type: none"> • Labi kompensēta slimība vispārējās darbaspējas neietekmē • Komplikāciju gadījumā - individuāli

	terapija		
--	----------	--	--

4. Slimības kompensācijas kritēriji:

- HbA1c $\leq$ 6.5%, ja agrīni diagnosticēts 2TCD, bez nopietnām blakusslimībām, nav hipoglikēmiju
- HbA1c $\leq$ 7.0 līdz 7.5%, ja 2TCD > 10 gadiem, ja gados vecs pacients (>65g.v.), ja ir blakusslimības, ja ir komplikācijas, ja saņem intensīvu insulīna terapiju
- HbA1c $\leq$ 7.5 līdz 8%, ja 2TCD > 20 gadiem, ja gados vecs pacients (>65g.v.), ja ir nopietnas blakusslimības, ja ir nopietnas komplikācijas, ja saņem intensīvu insulīna terapiju

5. Rehabilitācija

Dalība pacientu organizācijās – sociālās rehabilitācijas aktivitātēs

Individuāls rehabilitācijas plāns pacientiem ar CD komplikācijām (neuropātija, diabētiskā pēda, kājas amputācija, redzes traucējumi, stāvoklis pēc miokarda infarkta, insulta)

6. Komplikāciju un recidīvu profilakse

- diabēta pacientu apmācība
  - o primāra apmācība visiem pirmreizēji diagnosticētiem 2TCD pacientiem – nosūta gan endokrinologs, gan ģimenes ārsts
  - o sekundāra apmācība – nosūta endokrinologs
    - terapijas stratēģijas maiņa, t.s., insulīna terapijas uzsākšana
    - slikti kompensēts diabēts HbA1c >8%,
    - biežas hipoglikēmijas, hipoglikēmiju nejušana
    - grūtniecība un cukura diabēts
    - atkārtota apmācība ik 3 gadus pacientiem ar insulīna terapiju
- racionāla diēta un fiziskās aktivitātes
- laboratorisko analīžu kontrole:
  - o reizi 3 mēnešos HbA1c;
  - o reizi 6 mēnešos HbA1c (ja CD kompensācija ir ļoti laba),
  - o reizi 6 mēnešos vai biežāk mikroalbuminūrija, kreatinīns, GFĀ, klīniskā urīna analīze (ja iepriekš konstatētas izmaiņas);
  - o reizi gadā: EKG, mikroalbuminūrija vai albumīna/ kreatinīna attiecība urīnā, kreatinīns, GFĀ, AIAT, elektrolītu koncentrācija asinīs: kālijs, nātrijs, kalcījs, TSH, klīniskā urīna analīze
  - o reizi gadā: lipidogramma: kopējais holesterīns, ZBLH, ABLH, triglicerīdi, ja uzsākta vai koriģēta terapija, tad pēc 3 mēnešiem
- tiek sasniegti glikēmijas kompensācijas kritēriji
- pacienti atrodas ģimenes ārsta uzraudzībā, obligāta endokrinologa konsultācija reizi gadā, obligāta oftalmologa konsultācija reizi gadā
- biežāka endokrinologa konsultācija nepieciešama, ja:
  - o netiek sasniegts mērķa HbA1c $\leq$ 7,0%
  - o ir atkārtotas hipoglikēmijas
  - o ir smagas CD komplikācijas
  - o ir nopietnas blakusslimības
  - o saņem kompleksu kombinētu terapiju CD ārstēšanai (piemēram, injicējamus medikamentus, 3 un vairāk medikamentu kombinētu terapiju)
- podologs – visiem 2.tipa CD pacientiem 2 x gadā; pacientiem ar 2.tipa CD un diabētisku polineuropātiju, perifēriem asinsrites traucējumiem kājās, pēdas deformācijām, čulām – ik 3 mēneši vai biežāk, ja indicēts.

- diabēta pēdas aprūpes komanda stacionārā – indicēta pacientiem ar diabēta pēdu (čūlām, osteomielītu, nopietnām deformācijām, nopietniem asinsrites un jušanas traucējumiem kājās, gangrēnu ar draudošu kājas amputāciju)

2.tipa cukura diabēta pacientu aprūpes struktūra

1.pacientu grupa ar savlaicīgi atklātu 2.tipa CD, bez komplikācijām, $HbA1c \leq 7\%$ (noteikts ik 3-6 mēnešus) - pie endokrinologa ģimenes ārstam jānosūta 1x gadā.

2.pacientu grupa ar neapmierinošu glikēmiju, $HbA1c > 7,0\%$ un/vai CD komplikācijām, nopietnām blakus slimībām un/vai saņem kompleksu kombinētu terapiju CD ārstēšanai (piemēram, injicējamus medikamentus, 3 un vairāk medikamentu kombinētu terapiju) – endokrinologa konsultācija ik pēc 3 mēnešiem vai biežāk, ja nepieciešams

3.pacientu grupa ar dekompensētu cukura diabētu un/vai smagām komplikācijām atrodas novērošanā specializētos centros

